

LUMBA HARAM DAN BUDAYA PERTARUHAN DI BAGAN AJAM, PULAU PINANG

(Illegal Racing and Betting Culture at Bagan Ajam, Penang)

Nur Hafizah Yusoff

ABSTRAK

Lumba haram bukanlah isu yang baru pada masa kini. Walaupun, telah banyak penguatkuasaan dilakukan namun ianya masih belum mampu menghentikan aktiviti tidak bermoral ini. Antara salah satu sebab mengapa lumba haram tetap menjadi kegilaan kepada remaja adalah adanya elemen pertaruhan yang diamalkan di dalam sesuatu perlumbaan. Justeru itu, artikel ini membincangkan mengenai pertaruhan yang terdapat di dalam lumba haram tersebut. Selain itu, bagi memahami mengenai lumba haram itu sendiri, artikel ini juga membincangkan mengenai faktor penglibatan remaja terlebih dahulu. Pendekatan kualitatif menggunakan kaedah temubual mendalam terhadap tujuh orang informan telah dijalankan bagi mendapatkan data dan maklumat yang diperlukan. Hasil kajian mendapati bahawa terdapat beberapa faktor yang mendorong remaja terlibat dalam kegiatan lumba haram antaranya ialah pengaruh rakan sebaya, kesibukan ibu bapa dan minat. Manakala, bagi jenis pertaruhan pula, ialah melibatkan wang, motosikal dan pengiktirafan dalam kalangan mereka. Kesimpulannya, penguatkuasaan sedia ada dilihat tidak berjaya untuk mengekang masalah lumba haram di negara ini. Hal ini kerana, para remaja memiliki semangat dan kesungguhan dalam lumba haram sehinggakan mereka tidak serik walau acapkali ditangkap dan dihukum oleh pihak berkuasa.

Katakunci: remaja, pertaruhan, lumba haram, sosialisasi, sosiologi

ABSTRACT

Illegal racing is not a new issue today. Many enforcement has been carried out but this issue still can not be solved. It is because of the existence of the beating element in an illegal race which is attracting teenagers to stay engaged with the illegal racing activities. Therefore, this article aims to discuss on betting in illegal racing, apart of it, this article also want to discuss on factors that attract these teenagers join the illegal racing. A qualitative approach using indepth interview technique was used to obtain the data and information. The main findings are, several factors have contributed to the participant of informants in illegal racing such as peer pressure, busy parents and their passion towards racing and motorbike also. While in betting, there are several types of betting that involved in illegal racing such as money, motorbike and recognition among groups. For the conclusion, the existing of enforcement did not well enough to combating the illegal racing activities in Malaysia. It is because, the racers itself having a very high spirits and passion in what they are doing although it illegal. Therefore, although they were get caught they still not repented but continually involving with this immoral activities.

Keywords: teenagers, betting, illegal racing, socialization, sociology

PENGENALAN

Perlumbaan motosikal haram adalah salah satu masalah sosial yang paling tinggi penglibatan remaja dalam kegiatan ini. Menurut statistik yang dikeluarkan oleh Jabatan Keselamatan Jalan Raya Malaysia (JKJR, 2018) sebanyak 2094 kes kematian telah dicatatkan pada bulan Januari hingga Jun 2017 yang melibatkan motosikal dan purata umur yang paling tinggi dicatatkan adalah diantara umur 16 tahun hingga 25 tahun. Berdasarkan statistik ini separuh daripada kes kematian melibatkan motosikal ini adalah disebabkan oleh perlumbaan haram. Angka ini amat membimbangkan kepada masyarakat kerana ianya melibatkan remaja di Malaysia. Dalam tempoh lapan bulan pertama tahun 2015, Polis Diraja Malaysia (Anon, 2015) negeri Pahang telah mengeluarkan sebanyak 16,662 saman yang melibatkan pelbagai kesalahan dalam aktiviti lumba motosikal haram.

Elemen pertaruhan telah diterapkan dalam kegiatan lumba motosikal haram dan secara tidak langsung telah menarik minat ramai remaja untuk menjadi seorang 'mat rempit'. Menurut Rokiah Ismail, Muhamad Fuaz Abdul Karim dan Mohamad Fauzi Sukimi (2011), mat rempit merupakan individu atau sekumpulan individu yang bermotosikal dan mereka terlibat dengan kegiatan lumba haram dan lebih banyak terdiri daripada golongan remaja khususnya lelaki yang berumur 15 hingga 28 tahun dan majoritinya berbangsa Melayu. Mereka ini bukan sahaja melakukan aktiviti lumba haram malah memaparkan aksi-aksi yang merbahaya dengan menggunakan motosikal yang telah diubahsuai secara haram. Aktiviti mat rempit ini adalah salah satu kesalahan yang melanggar undang-undang di Malaysia dibawah akta seksyen 42 Akta Pengakutan Jalan (APJ) 1987 (Akta 333) Pindaan 1999.

Aktiviti lumba haram ini bukan sahaja dijalankan untuk mendapat keseronokan malah ada kes yang dilaporkan lumba haram ini telah dirancang dan mempunyai pertaruhan yang tersendiri. Antara jenis pertaruhan yang sering dijalankan ialah wang, motosikal, wanita dan sebagainya. Ini telah menggalakan lagi remaja untuk terlibat dalam kegiatan lumba haram tersebut. Menurut Utusan Online (28 Julai 2018), kemenangan dalam perlumbaan menjadi kepuasan kepada pemenang dan nilai pertaruhan adalah tidak menentu ianya ditentukan oleh 'kepala' yang menganjurkan perlumbaan tersebut. Oleh itu tidak hairanlah jika dilihat ramai remaja berminat menjadi mat rempit kerana risiko serta kemenangan yang dicapai sebenarnya memberikan kepuasan dan keseronokan kepada mereka yang menyertai lumba haram.

Pertaruhan boleh dinyatakan sebagai suatu perkara dalam perjudian yang melibatkan wang, harta benda atau sesuatu yang mempunyai nilai material (Daniel Sed, 2011). Ianya berasaskan permainan yang melibatkan beberapa pihak untuk menguruskan aktiviti ini supaya pemenang akan mendapat imbuhan yang dipertaruhkan. Pertaruhan ini adalah haram terhadap manusia kerana mempunyai kesan yang negatif. Antaranya ialah keruntuhan moral seseorang individu dan pengabaian tanggungjawab terhadap sesuatu perkara. Keadaan ini kerana seseorang individu yang terlibat dalam pertaruhan ini akan melakukan apa sahaja untuk membolehkan dirinya bertaruh seperti mencuri dan sebagainya. Hal ini secara tidak langsung akan menyebabkan masalah sosial meningkat terutamanya dalam kalangan remaja. Pertaruhan dalam aktiviti lumba haram ini banyak melibatkan remaja yang mana nilai pertaruhan akan ditentukan oleh seseorang individu sebelum hari kejadian. Oleh itu, pelumba-pelumba ini akan mencari jalan untuk mendapatkan nilai pertaruhan tersebut supaya mereka dapat menempatkan diri dalam pertandingan haram tersebut. Keadaan ini kerana mereka yang terlibat dalam aktiviti pertaruhan ini boleh dikenakan tindakan undang-undang di bawah akta pertaruhan.

Lumba haram boleh ditakrifkan sebagai satu perlumbaan bermotor yang berlaku di atas jalan raya tanpa kebenaran daripada pihak berkuasa. Lumba haram sering diadakan di kawasan bandar, luar bandar atau kawasan perindustrian tanpa mengira keadaan trafik, tetapi

kebiasaannya dilakukan pada waktu tengah malam semasa aliran trafik telah berkurangan. Kegiatan lumba haram adalah sesuatu perkara yang menyalahi undang-undang jalan raya kerana membahayakan nyawa pengguna jalan raya yang lain serta nyawa pelumba itu sendiri. Biasanya mereka yang ditangkap kerana terlibat dengan lumba haram ini akan disiasat berdasarkan Seksyen 42 Akta Pengangkutan Jalan Raya 1987 jika disabit kesalahan boleh dijatuhi hukuman penjara tidak lebih lima tahun atau denda tidak kurang RM15,000 atau kedua-duanya sekali. Bagi kesalahan kali kedua, denda akan dikenakan sehingga tidak melebihi RM20,000 dan penjara tidak melebihi 10 tahun. Kebanyakan daripada pelumbaan haram yang diadakan di Malaysia adalah melibatkan motosikal dan kereta. Kenderaan yang terlibat dalam perlumbaan haram akan diubahsuai sehingga mencapai kelajuan yang paling maksimum iaitu melebihi 160 km/j. Kajian pengkaji adalah untuk melihat aktiviti lumba haram yang melibatkan motosikal daripada pelbagai jenis dan spesifikasi mengikut pengatur pertandingan tersebut. Keadaan ini kerana dikawasan kajian pengkaji remaja yang terlibat dalam lumba haram ini akan berkumpul mengikut kumpulan masing-masing untuk memudahkan mereka mengenali antara satu sama lain. Oleh itu, aktiviti lumba haram ini masih aktif dijalankan dikawasan kajian yang terlibat remaja terutamanya remaja melayu.

SOROTAN KARYA

Mat Rempit dan Gejala Lumba Haram Di Malaysia (2008) oleh Rozmi Ismail. Kajian ini adalah untuk melihat trend perlumbaan haram yang dikaitkan oleh pemboleh ubah demografi seperti siapa terlibat, kekerapan keterlibatan, bila, bagaimana dan berapa ramai yang terlibat. Selain itu kajian ini juga bertujuan melihat perkaitan antara keterlibatan perlumbaan dengan personaliti-personaliti tertentu. Kajian ini telah memperlihatkan bahawa terdapat beberapa faktor yang mendorong remaja terjebak dalam perlumbaan motosikal. Faktor-faktor itu dibahagikan kepada dua aspek iaitu psikologikal dan sosiologikal. Faktor psikologikal adalah self-esteem dan aspek personaliti seperti Ekstroversi dan Neurotisme sementara faktor sosiologikal merupakan pengaruh media dan desakan rakan sebaya. Kesemua faktor ini didapati berhubung dengan positif dengan penyertaan diri remaja dalam perlumbaan motosikal haram.

Kajian seterusnya Emelda Mohd Hamid (2014) memfokus kepada persoalan latarbelakang sosio-psikologi Mat Rempit dan memahami faktor-faktor social dan psikologi menyumbang kepada fenomena ini di kalangan golongan belia. Pengumpulan data menggunakan kaedah Perbincangan Kumpulan Berfokus yang melibatkan dua kumpulan Mat Rempit yang aktif dalam perlumbaan haram di Lembah Klang. Seramai 13 orang informan Mat Rempit telah dipilih. Objektif Perbincangan Kumpulan Berfokus ini adalah untuk memperolehi maklumat awal berkaitan aspek demografik, soisal dan psikologi Mat Rempit. Dapatan kajian menunjukkan bahawa faktor keluarga dan rakan sebaya merupakan faktor utama yang menyumbang kepada masalah Mat Rempit di kalangan belia di Malaysia. Perubahan nilai dalam corak asuhan keluarga hari ini di mana ibu bapa tidak lagi memainkan peranan utama dalam mencorak kehidupan anak-anak turut menjadi faktor yang mendorong berlakunya masalah ini. Kepincangan dalam institusi keluarga mendorong golongan belia ini mencari keseronokan bersama rakan sebaya. Rakan sebaya yang lebih memahami, menerima diri seadanya dan mempunyai pemikiran yang sama menjadikan individu ini lebih dihargai dan berasa tidak tersisih. Ini menyebabkan individu ini lebih selesa untuk berkongsi masalah dan pandangan dengan rakan sebaya berbanding ibu bapa.

Kajian yang seterusnya adalah berkaitan dengan penglibatan belia dalam fenomena mat rempit yang ditulis oleh Mohd Mursyid Arshad, Ismi Arif Ismail, dan Turiman Suandi (2011).

Kajian ini menerokai punca berlakunya fenomena rempit dalam kalangan belia dengan menjawab beberapa persoalan kajian. Dengan menggunakan pendekatan kajian kes fenomenologi, penerokaan empirikal ini menganalisis fenomena Rempit bagi mentransformasikannya kepada satu peluang dalam praktis pembangunan belia. Pendekatan yang dikemukakan tersebut adalah diperlukan bagi menangani permasalahan ini dari terus berlarutan. Aktiviti khusus kepada Mat Rempit yang berorientasikan kepada aktiviti berkumpulan bersama-sama masyarakat yang mampu untuk menarik golongan belia lain untuk turut sama terlibat, sekaligus dapat mengurangkan aktiviti belia yang tidak berfaedah. Sekiranya tidak ditangani secara berkesan, masalah ini akan berterusan kerana aktiviti ini mempunyai pengikut baru di kalangan pelapis muda seterusnya. Sekiranya pendekatan yang bersesuaian kepada golongan ini dapat dilaksanakan, secara tidak langsung golongan belia dapat menghindari gejala sosial dan aktiviti yang tidak berfaedah, sekaligus mencerminkan pontensi belia sebagai rakan utama yang memacu kemajuan negara pada masa hadapan.

Seterusnya ialah kajian berkaitan keterlibatan remaja dalam lumba haram di daerah Larut dan Matang, Perak yang ditulis oleh Mohd Arif Yahya (2011). Kajian ini berkaitan lumba haram di daerah Larut dan Matang dan faktor-faktor remaja terlibat did dalam aktiviti perlumbaan haram ini menjadi fokus kajian. Seramai 42 orang remaja telah dijadikan sampel kajian. Melihat dari sudut kecenderungan remaja terlibat dalam aktiviti sosial ianya dikesan mempunyai dua daya tolak iaitu faktor dalaman dari segi kekurangan iman, kurang aktiviti sosial pengisian anasir yang bertentangan dengan syariat. Selain itu, dari segi faktor luaran ialah dikaitkan dengan ibu bapa yang sibuk bekerja kawan yang negatif dan paparan media yang negatif. Kajian ini juga mendapati adanya kaitan antara remaja lumba haram dengan aktiviti jenayah yang lain. Penglibatan remaja lumba haram dikaitkan dengan aktiviti jenayah didapati berada ditahap yang sederhana, namun realitinya ia semakin bergerak laju ke arah yang lebih membimbangkan. Berdasarkan pemerhatian dan temubual, didapati jenayah yang dilakukan bermusim seperti malam perayaan, sambutan kemerdekaan dan sambutan tahun baru. Dari sudut punca remaja terlibat ialah didikan di sekolah lebih menekankan aspek pengetahuan dan pencapaian akademik berbanding soal didikan. Ibu bapa pula kurang menekankan aspek keagamaan di dalam rumah, malah media massa turut menggalakkan remaja jauh dari agama dan kawan terdekat sebagai faktor pendorong remaja bertingkahtaku negatif. Faktor-faktor ini merupakan berlakunya masalah remaja dalam kegiatan lumba haram di kawasan kajian tersebut.

Seterusnya ialah kajian yang dilakukan Zalmizy Hussin (2013) bertujuan untuk melihat faktor-faktor yang mempengaruhi "Mat Rempit" terlibat dalam tingkah laku agresif di Pulau Pinang. Seramai 25 orang responden telah dipilih untuk dijadikan sampel kajian. Terdapat empat persoalan kajian telah diutarakan iaitu faktor diri sendiri, keluarga, pengaruh rakan sebaya dan kurang penghayatan dan didikan agama. Oleh itu, daripada hasil temu bual yang dijalankan, pengkaji dapat melihat faktor diri sendiri dan pengaruh rakan sebaya paling mempengaruhi responden terlibat dalam tingkah laku agresif berbanding faktor keluarga dan kurangnya penghayatan dan didikan agama. Oleh hal yang demikian, keadaan ini jelas menunjukkan bahawa pengaruh rakan sebaya adalah kuat untuk membolehkan seseorang individu itu melakukan sesuatu sama ada baik atau buruk.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini dijalankan dengan menggunakan kaedah kualitatif. Kaedah temubual mendalam digunakan bagi mendapatkan maklumat dan data daripada informan kajian. Selain itu, pemerhatian tidak ikut serta turut digunakan bagi mendapatkan maklumat yang lebih meluas

bagi menjawab faktor remaja terlibat dan jenis pertaruhan yang digunakan dalam perlumbaan. Seramai tujuh orang informan telah ditemubual dalam kajian ini untuk mendapatkan maklumat dengan lebih terperinci. Informan ini terdiri daripada remaja Melayu yang terdiri daripada 15 hingga 25 tahun. Ciri-ciri kaedah kualitatif ialah seperti memberikan penekanan kepada kualiti (subjektif), sampel yang dipilih adalah berdasarkan persampelan bertujuan atau *purposif sampling* dan analisis data adalah secara induktif. *Key informant* iaitu seorang bekas pelumba haram dan bekas pengatur pertaruhan turut ditemubual bagi mendapatkan maklumat tentang senario kegiatan lumba haram dan pertaruhan di kawasan kajian. Antara lain, beliau turut mengenalkan penulis dengan kesemua informan kajian. Analisis tematik digunakan bagi memproses dan menganalisis data melalui temubual dan pemerhatian tidak ikut serta yang digunakan sebelum ini. Penulis menyusun data mengikut tema-tema yang telah ditentukan, kemudian mengurai dan menjelaskan data-data tersebut berdasarkan konteks kajian. Data dan maklumat tersebut kemudiannya dipersembahkan secara deskriptif.

HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Profil informan

Seramai tujuh orang informan telah ditemu bual secara mendalam dalam kajian ini. Kesemua informan mempunyai latar belakang yang berlainan tetapi bersatu kerana mempunyai matlamat yang sama iaitu terlibat dalam aktiviti lumba motosikal haram. Daripada tujuh orang informan ini seramai tiga informan iaitu informan A, C dan E belum menamatkan pengajian di sekolah menengah manakala informan B, D, F dan G telah menamatkan persekolahan. Kesemua informan ini adalah berumur 15 hingga 25 tahun dan mempunyai jenis motosikal yang berlainan. Antara jenis motosikal yang digunakan ialah seperti Yamaha 135 LC, Yamaha RXZ, Honda Ex5, Yamaha Y15, Yamaha 125ZR, Honda Wave 125 dan Kawasaki RR. Kesemua mereka ini terlibat dalam pelbagai jenis pertaruhan lumba haram yang sering diadakan dikawasan Bagan Ajam terutamanya pada cuti hujung minggu. Informan E, F dan G bukanlah berasal daripada kawasan setempat tetapi mereka berasal dari Kedah iaitu sekitar Bandar Baharu dan Serdang yang mana sanggup menempuh perjalanan selama 30 ke 40 minit untuk sampai ke kawasan perlumbaan. Manakala informan yang lain adalah dari kawasan sekitar Bagan Ajam sahaja. Mereka ini sering ke kawasan tersebut pada hujung minggu kerana pada waktu ini pelbagai jenis perlumbaan motosikal akan diadakan. Waktu mereka mula berkumpul adalah sekitar pukul 10 malam sehingga jam 4 pagi. Kebiasaannya waktu kemuncak aktiviti haram ini adalah pada pukul 1 pagi kerana keadaan jalan pada masa itu lebih lengang dan sunyi. Ini menambahkan lagi kerancakkan untuk mereka berlumba pada waktu tersebut.

Faktor terlibat dalam lumba haram

Terdapat dua jenis faktor yang menyebabkan remaja ini terlibat dalam aktiviti lumba haram iaitu faktor dalaman dan faktor luaran. Berdasarkan temu bual yang dijalankan keatas informan, pengkaji dapat menyatakan faktor luaran iaitu pengaruh rakan sebaya merupakan faktor utama remaja terlibat dalam lumba haram. Seterusnya, seramai lima orang informan daripada tujuh orang ini menyatakan bahawa mereka terlibat dalam aktiviti lumba haram ini adalah atas minat dalam diri sendiri. Hal ini kerana pada usia yang muda ini motosikal adalah salah satu alat pengangkutan yang diguna pakai oleh mereka pada setiap hari terutamanya untuk ke sekolah. Ini telah menyebabkan mereka cenderung untuk terlibat dalam aktiviti lumba haram. Perkara ini kerana setiap remaja mahukan jentera atau motosikal mereka mempunyai

keupayaan yang tinggi berbanding dengan rakan yang lain supaya mereka akan lebih dikagumi dalam kalangan kelompok mereka. Selain itu, kemahiran untuk meningkatkan keupayaan jentera yang ada dalam diri seseorang remaja itu sendiri juga memainkan peranan yang menyebabkan remaja ini terlibat dalam kegiatan lumba haram. Hal ini diakui Informan A,

Aku suka modify moto lagu ni, sebab apa moto ni dia boleh pi lagi laju hang tau. Lagu moto aku ni EX5, depa juai kata boleh pi 100km/j ja, tapi aku boleh buat dia pi sampai 170km/j

Menurut informan A, beliau boleh menaik taraf jenteranya iaitu jenis Honda Ex5 yang pada asalnya hanya berkelajuan 100km/j sehingga dapat mencapai kelajuan maksimum 170km/j. Jika kelajuan maksimum tersebut dapat dicapai ianya akan memberikan kepuasan yang tinggi kepada dirinya sendiri. Kebiasaannya jentera yang telah diubahsuai olehnya akan diuji dengan jentera yang mempunyai cc yang lebih tinggi supaya tahap kelajuannya dapat diukur dengan lebih baik. Keadaan ini jelas menunjukkan bahawa minat yang mendalam pada diri seseorang remaja itu menjadi faktor dan pendorong kepada mereka untuk terlibat dalam aktiviti lumba haram ini. Selain itu, tahap pendidikan yang rendah iaitu tidak menghabiskan persekolahan di peringkat menengah juga merupakan faktor yang menyebabkan remaja ini mudah terlibat dalam kegiatan lumba motosikal haram ini. Hal ini kerana setelah pengkaji bertanyakan dengan lebih terperinci pada informan, tiga orang informan mengakui bahawa mereka tidak menghabiskan persekolahan telah menyebabkan mereka mudah terpengaruh dengan keadaan sekeliling. Keadaan ini kerana salah seorang daripada tiga orang informan tersebut iaitu informan B,

Aku sejak tak pi sekolah dan berenti, aku dok lepak dengan gang lah. Gang pula kena hat lebih tua dari aku. Depa lah dok ajak ikut depa p belumba sebab depa memang mat rempir.

Informan tersebut pada mulanya hanya mengikuti kumpulan tersebut dengan hanya sebagai pembonceng tetapi lama kelamaan minatnya untuk turut serta berlumba timbul dalam dirinya dan menyebabkan beliau tidak berfikir panjang dengan menggunakan motosikal milik bapanya untuk berlumba pada hujung minggu jika bapa berkerja diluar kawasan apada masa tersebut. Perkara ini secara terang menunjukkan bahawa seseorang remaja itu mudah untuk terpengaruh dengan keadaan sekelilingnya jika tidak mempunyai tahap pendidikan yang tinggi kerana tidak dapat berfikir dengan lebih jelas tentang akibat yang bakal dihadapi pada masa akan datang. Tahap pendidikan yang tinggi dan baik adalah penting bagi memastikan golongan remaja ini tidak mudah terpengaruh dengan aktiviti yang tidak bermoral. Walau bagaimanapun, informan G memberitahu kepada pengkaji bahawa beliau terlibat dalam gejala lumba haram ini adalah kerana untuk keseronokan sahaja dan melepaskan tekanan setelah penat bekerja.

Aku lumba ni bukan apa dok kilang qeja banyak tekanan, penat pun dia jugak jadinya bila race ni kira lagu cara aku lepas tekanan lah. Aku pernah Nampak kawan hat sama lumba accident teruk. Rasa takut sat ja lah, lepaihtu aku p lumba balik.

Kenyataan ini jelas menunjukkan bahawa baginya dengan berlumba ini dapat menghilangkan segala tekanan yang dihadapi semasa waktu bekerja. Beliau merupakan seorang operator kilang di salah sebuah kilang sekitar kawasan Perindustrian Hi-Tech. Baginya tekanan yang ada dalam

dirinya akan dilepaskan ketika berlumba. Kalah atau menang dalam perlumbaan itu tetap akan memberikan kepuasan yang berganda dalam diri. Disini pengkaji dapat lihat setiap manusia mempunyai caranya yang tersendiri untuk melepaskan tekanan dalam diri sama ada dengan cara yang betul mahupun sebaliknya. Biarpun pernah melihat rakannya kemalangan hampir meragut nyawa namun ianya tidak menghalang informan G untuk terus berlumba di jalan raya. Terdapat faktor dalaman lain yang menjadi punca remaja ini terlibat dalam aktiviti lumba haram iaitu kurangnya didikan agama dalam diri mereka. Perkara ini kerana kebanyakan informan pengkaji tidak mendapat didikan agama yang secukupnya sehingga mereka tidak dapat membezakan sesuatu yang baik mahupun buruk. Hal ini kerana menurut ajaran Islam melakukan perbuatan yang sia-sia ini amat ditegah dalam Islam kerana akan memudaratkan diri pada kemudian hari. Ajaran agama yang secukupnya adalah penting untuk setiap manusia terutamanya kepada golongan remaja ini kerana dunia yang makin membangun dan moden ini amat mudah untuk seseorang itu untuk terjebak dalam aktiviti yang tidak berfaedah.

Selain itu, hasil daripada temubual yang pengkaji lakukan. Terdapat juga faktor luaran yang memainkan peranan untuk menjadi pendorong kepada keterlibatan golongan remaja terutamanya informan pengkaji terlibat dalam lumba haram. Pengaruh rakan sebaya boleh dikelaskan sebagai faktor luaran yang paling kuat untuk menyebabkan remaja ini terlibat dalam lumba haram. Hal ini kerana berdasarkan kenyataan yang diberikan oleh informan kajian, pengkaji boleh katakan kesemua informan memberikan jawapan yang sama iaitu mengikut kawan pada mulanya dan lama kelamaan bergiat aktif dalam lumba haram. Faktor ini jelas menunjukkan bahawa pengaruh rakan yang kuat menjadi penyumbang yang besar seseorang itu untuk melakukan sesuatu. Berdasarkan informan E, beliau menyatakan bahawa rakan-rakannya adalah yang banyak memperkenalkan kepadanya tentang aktiviti lumba haram ini.

Aku bukan apa depa ajak kalau tak ikot satgi dok kata macam-macam bapak la pondan la takut apa semua laa haa tu aku ikot jugak la kawan-kawan kan. Depa pula jenih kalau dah kata lagu tu, pantang jumpa kat mana pun depa dok bunyi tu ja lah.

Kenyataan informan G ini menunjukkan bahawa cemuhan rakan-rakan dan label yang diberikan kepada beliau 'pondan', 'penakut', 'tidak jantan' dan sebagainya. Tekanan yang diberikan kepada beliau telah menyebabkannya tidak lagi dapat menghindari diri daripada terlibat dengan lumba haram. Susuk tubuh badanya yang kecil juga telah memainkan peranan untuk menjadikannya sebagai pelumba haram kerana motosikal yang dibawanya akan lebih ringan. Keadaan ini telah menyebabkan beliau telah terpengaruh dengan rakan-rakannya yang mana kelompok mereka ini terdiri daripada umur yang sebaya dan yang lebih tua. Beliau menyatakan kebiasaan pengaruh ini datangnya daripada mereka yang lebih tua dan mempunyai pengalaman yang banyak dalam kegiatan lumba haram.

Informan lain juga ada menyatakan bahawa faktor mereka terlibat dalam lumba haram adalah kurangnya perhatian ibu bapa. Faktor ini pengkaji gelarkan juga sebagai faktor luaran. Kesibukkan ibu bapa bekerja telah menyebabkan para remaja ini berasa tidak dipedulikan dan bebas untuk melakukan apa sahaja tanpa halangan. Perkara ini dibuktikan oleh informan E yang merupakan anak tunggal dalam keluarganya.

Aku ni anak tunggal hang tau, habaq ja nak apa semua dapat mak pak aku bagi. Tapi tulah, depa sibuk..kalut keja dua-dua. Kadang aku balik rumah depa tak dak, depa balik aku tak dak. Sunyi la dahla tak dak adik beradik.

Bila dulu aku minta moto sebab senang nak p sana sini. Depa beli kat aku bagi Kawasaki RR.

Informan E menyatakan bahawa, walaupun kebaikan sebagai anak tunggal adalah setiap permintaan beliau lazimnya akan dituruti oleh ibu bapanya. Namun demikian, beliau turut mendedahkan bahawa kesunyian sebagai anak tunggal sangat terasa kerana kedua ibu bapa beliau sibuk bekerja. Oleh itu beliau cuba mencari keseronokan di luar. Beliau mula terlibat secara aktif setelah ibu bapanya membelikan sebuah motosikal Kawasaki RR kepadanya dengan alasan mudah untuknya bergerak dari satu tempat ke tempat yang lain. Permintaan yang sering ditunaikan oleh ibu bapanya juga mempengaruhi diri beliau untuk terlibat dalam lumba haram. Kesibukan ibu bapa bekerja sehingga mengabaikan tanggungjawab kepada anak mereka telah memberikan impak yang negatif kepada pembesaran seseorang individu itu (Tranter & Wan 2008).

Ganjaran yang diperolehi daripada aktiviti lumba haram ini juga menjadi penyuntik semangat kepada golongan remaja untuk terlibat. Keadaan ini kerana dalam sesuatu perlumbaan yang diatur kerap kali adalah nilai yang ditawarkan supaya dapat menarik perhatian golongan remaja menyertainya. Informan memberitahu pengkaji bahawa ganjaran yang ditawarkan merupakan seolah-oleh gaji kepada mereka yang berlumba. Ini secara tidak langsung telah menaikkan semangat para remaja ini untuk terus berlumba. Informan A misalnya pernah mendapat RM 200 setelah memenangi sebuah perlumbaan. Perkara ini secara tidak langsung telah memberi rangsangan kepada beliau untuk terus berlumba.

Jenis Pertaruhan dalam Lumba Haram

Perlumbaan motosikal haram sememangnya tidak dapat lari dengan elemen pertaruhan. Jika dahulu, pertaruhan wang dan wanita adalah banyak berlaku. Namun kini, perubahan dalam jenis pertaruhan telah berlaku. Pertaruhan di dalam satu-satu perlumbaan kini terbahagi kepada dua iaitu sama ada berbentuk material atau bukan material. Pertaruhan ini telah menaikkan lagi semangat pelumba haram ini untuk terus aktif berlumba (Mohd Roslan Mohd Tahir, Hziyah Sha'ari & Rusnah Jahore 2017). Berdasarkan maklumat yang diperolehi, seramai enam orang daripada tujuh orang informan terlibat dalam perlumbaan yang mempunyai nilai pertaruhan. Nilai pertaruhan ini yang menjadikan sesuatu perlumbaan haram lebih dikenali dan menarik minat ramai pelumba-pelumba haram serata negeri.

Selain itu, baru-baru ini negara dikejutkan dengan pertaruhan antara dua kelab motosikal haram yang mempertaruhkan wang pertaruhan mencecah RM163 ribu ringgit (Sinar Harian 2018). Ini telah menaikkan semangat para pelumba untuk terus bertaruh. Menurut informan F,

Kalau kawasan sini, duit la paling banyak dok bertaruh. Ikut la nak boh banyak mana. Kalau malam minggu lagi masyuk sebab orang ramai, jadi duit *bet* pun banyak depa boh. Aku haritu bih RM300 tapi tak menang pun. Hanguih lag utu la duit.

Menurut informan G, kebiasaannya jenis pertaruhan yang dijalankan di kawasan R&R Bagan Ajam adalah berbentuk wang tunai yang mana beliau sendiri pernah bertaruh sebanyak RM300 ringgit pada dua bulan yang lalu. Walau bagaimanapun, beliau tidak memenangi perlumbaan tersebut akibat daripada masalah jenteranya yang tidak berfungsi dengan baik.

Sungguhpun kehilangan ratusan ringgit hanya pada satu malam tetapi semangat tidak pernah luntur untuk terus berlumba.

Selain itu, berdasarkan maklumat pemerhatian tidak ikut serta juga, nilai atau jenis pertarungan ini lazimnya diatur oleh seorang pengatur perlumbaan atau dikenali sebagai 'bokie' di kawasan tersebut. 'Bokie' ini yang akan mengatur jenis pertarungan mengikut kategori motosikal yang ingin berlumba. Jika mengikut kategori motosikal ini kebiasaannya yang berlumba hanyalah dua atau tiga pelumba sahaja yang mana nilainya lebih tinggi. Hal ini berbeza jika pengatur perlumbaan ini membuka perlumbaan secara terbuka (open) untuk semua jenis motosikal yang mana dikenali sebagai 'longgok' dalam kalangan mat rempit di kawasan tersebut. Kategori inilah sering mendapat penyertaan daripada golongan remaja termasuk informan kajian. Kebiasaannya nilai pertarungan untuk seorang pelumba tidak tinggi di antara RM50 hingga RM150 ringgit dan akan mendapat sambutan yang lebih meriah kerana nilai ini mampu untuk disertai oleh semua lapisan mat rempit.

Menurut informan F, beliau juga merupakan salah seorang pelumba yang sering bertaruh dalam perlumbaan. Beliau merupakan seorang pelumba atau digelar 'jokie' yang sering terlibat dalam lumba haram. Informan F ini adalah antara informan yang bergiat aktif dalam aktiviti haram ini. Antara pertarungan yang pernah beliau sertai ialah seperti wang, motosikal, dan kedudukan. Beliau pernah kehilangan sebuah motosikal akibat daripada perlumbaan tersebut kerana jenteranya mengalami kerosakan teknikal sewaktu dipenghujung perlumbaan. Itu adalah pengalaman yang memberikan kesan yang amat mendalam dalam dirinya. Walaupun begitu, beliau tetap terus berlumba untuk menebus kealahannya. Hasilnya setelah sekian lama menunggu untuk mengulang kembali perlumbaan tersebut akhirnya beliau mendapat kembali jenteranya walaupun tidak lagi seperti dahulu keadaannya. Dapat dilihat bahawa, pelumba haram ini memiliki sikap yang tidak mudah menyerah walaupun berada pada landasan yang salah. Terdapat elemen kesungguhan dalam diri seseorang pelumba haram itu walaupun dalam perlumbaan haram dan jika digunakan pada jalan yang betul ianya suatu yang amat positif dalam diri seseorang itu (Yohan Kurniawan & Nur Azuki Yusuff 2014). Antara jenis pertarungan lain yang dimaklumkan kepada pengkaji ialah untuk mendapat pengiktirafan atau kedudukan di kawasan litar lumba haram tersebut.

Berdasarkan maklumat yang informan berikan, pada bulan Disember 2018 yang lepas telah berlangsungnya perlumbaan yang melibatkan dua kumpulan besar di kawasan kajian. Perlumbaan tersebut telah dilangsungkan sebanyak tiga kali untuk mencari juara ataupun 'king' di kawasan tersebut. Perlumbaan itu telah dimenangi oleh kumpulan daripada Balik Pulau. Oleh itu, secara tidak langsung pasukan mereka ini menjadi terkenal kerana mempunyai jentera yang hebat dalam kalangan mat rempit di kawasan kajian. Keadaan ini menunjukkan bahawa kedudukan juga memainkan peranan dalam perlumbaan haram kerana apabila sesebuah pertandingan dijalankan dan perlumbaan tersebut disertai oleh kumpulan yang mempunyai kedudukan yang tersendiri maka secara tidak langsung ianya akan digeruni oleh pelumba yang lain. Ini suatu kelebihan yang ada pada sesebuah kumpulan tersebut.

Antara jenis pertarungan lain yang pernah dijalankan di kawasan kajian ialah perempuan dan dadah. Walau bagaimanapun, kedua-dua jenis pertarungan ini telah jarang sekali dilakukan pada masa sekarang kerana tidak lagi mendapat sambutan. Hal ini kerana, dengan memenangi duit mereka boleh memiliki perempuan dan dadah dengan mudah. Oleh yang demikian, pelumba haram kini lebih teruja dengan duit berbanding jenis pertarungan lain. Walaubagaimanapun terdapat informan yang menyatakan bahawa jika terdapat pertarungan melibatkan dadah, beliau akan turut serta. Informan tersebut adalah informan C, beliau adalah seorang penagih dadah dan pertarungan melibatkan dadah lebih menarik minat beliau.

Aku kalau lumba ni, depa letak ganja, aku on. Bukan senang nak dapat barang free. Kalau menang lega tak payah nak beli dah barang tu.

Menurut informan C pengkaji, beliau menyatakan bahawa beliau berlumba adalah untuk mendapatkan bekalan dadah iaitu ganja. Kesempitan hidup dan tidak mempunyai pekerjaan telah menyebabkan beliau mengambil jalan mudah untuk berlumba mewakili sesebuah kumpulan dengan ganjaran mendapat bekalan jika memenangi perlumbaan tersebut. Jika kalah sekalipun, beliau masih di bayar oleh kumpulan yang diwakili oleh beliau, dan dengan wang tersebut beliau boleh membeli ganja bagi menghilangkan ketagihan beliau. Pelbagai jenis petaruhan yang diamalkan di dalam pertandingan lumba haram telah banyak mempengaruhi keterlibatan golongan remaja khususnya untuk menjadi sebahagian daripada aktiviti tidak bermoral ini.

KESIMPULAN

Sememangnya terdapat pelbagai faktor yang menyebabkan golongan remaja ini terlibat secara langsung ataupun tidak langsung dalam kegiatan lumba motosikal haram. Faktor dalaman iaitu minat itu sendiri dilihat sebagai faktor yang kuat mempengaruhi remaja ini untuk terlibat dalam kegiatan tidak bermoral ini. Selain daripada faktor luaran iaitu elemen petaruhan yang terdapat dalam sesuatu perlumbaan haram yang menarik minat para remaja menceburkan diri dalam aktiviti bermasalah ini. Keadaan ini amat membimbangkan kerana walaupun pelbagai usaha telah dijalankan untuk membendung perkara ini daripada terus berleluasa tetapi dilihat seperti masih tidak berhasil.

Pelbagai tindakan telah diambil oleh pihak berkuasa terhadap pelumba haram seperti tangkapan, hukuman iaitu denda dan penjara telah dikenakan. Namun demikian, masih tetap aktiviti lumba haram berlaku. Oleh yang demikian, penguatkuasaan yang lebih ketat dan serius perlu dilakukan oleh pihak bertanggungjawab. Selain itu, penguatkuasaan yang lebih kerap harus dilakukan oleh pihak berkuasa bagi memastikan aktiviti tidak berfaedah ini dapat dikurangkan malah dihapuskan supaya negara dapat melahirkan anak bangsa yang lebih bermoral pada masa akan datang. Selain itu, pencegahan awal di sekolah harus dilakukan dengan menerapkan nilai-nilai yang baik dalam diri remaja supaya mereka tidak mudah terpengaruh dengan gejala negatif. Tindakan seperti penjara bukan sahaja kepada mereka yang terlibat dalam perlumbaan haram ini, lebih penting kepada pihak pengajur pertandingan. Hal ini kerana, jika tiada penganjaran maka tiadalah perlumbaan haram berlangsung.

RUJUKAN

- Anon. (2015). Lumba haram:16662 saman dikeluarkan di Pahang. (atas talian) <https://www.karangkraf.com/berita/lumba-haram-16-662-saman-dikeluarkan-di-pahang-1.452333>. [17 Januari 2019].
- Anon. (2018). Empat mat rempit dicekup ketika berlumba. (atas talian) <https://www.sinarharian.com.my/article/4561/EDISI/Utara/Empat-mat-rempit-dicekup-ketika-lumba-haram>. [23 Mei 2018].
- Azali Ali. (2018). Kemenangan dalam perlumbaan jadi kepuasan. (atas talian). <http://www.utusan.com.my/berita/nasional/kemenangan-dalam-8216-perlumbaan-8217-jadi-kepuasan-1.717698>. [29 Mac 2019]

- Jabatan Keselamatan Jalan Raya. (2017). Statistik Keselamatan Jalan Raya. Kuala Lumpur: Jabatan Keselamatan Jalan Raya (JKJR) Malaysia.
- Daniel Sed. (2011). Definisi Judi. Scribd.com. (atas talian). <https://www.scribd.com/doc/68482242/definisi-judi>. [12 Disember 2019]
- Emilda Mohd Hamid. (2014). Remaja dan budaya lumba haram di Lembah Klang. Kuala Lumpur: Penerbit Institut Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia.
- R.Ramli. (2011). Metodologi Kajian. Um Student Repostory. Thesis Ijazah Sarjana Muda, Universiti Malaya. (Tidak diterbitkan)
- Rashidah Awang. (2015). Apa itu Kaedah Kualitatif. Slaid. Slideshare.net. (atas talian). <https://www.slideshare.net/rashidahawang3/apa-itu-kajian-kualitatif>. [18 November 2019].
- Rozmi Ismail. (2008). Mat Rempit dan Gejala Perlumbaan Haram di Malaysia. Journal Psikologi Malaysia, 22, 17-28.
- Syahremie Teja. (2016). Kaedah Penyelidikan (Persempelan). (atas talian). <https://www.slideshare.net/tejasyahremie/kaedah-penyelidikan-persampelan>. [18 November 2019].
- Mohd Mursyid Arshad, Ismi Arif Ismail & Turiman Suandi. (2013). Penglibatan Belia dalam Fenomena Mat Rempit. Malaysian Journal of Youth Studies,3, 193-212
- Mohd Afif Bin Yahya. (2011). Keterlibatan Remaja Dalam Lumba Haram di Daerah Larut dan Matang, Perak. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Muhamad Fuad Abdul Karim, Rokiah Ismail & Mohamad Fauzi Sukimi. (2009). Sub-budaya Mat Rempit dan Perubahan Sosiobudaya. Malaysian Journal of Society and space, 5(3), 26-41.
- Mohd Roslan Mohd Tahir, Hziyah Sha'ari & Rusnah Jahore. (2017). Studies pertaining to Illegal Street Racers' Behaviour: Literature Review. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 7(6), 315-325.
- Tranter, J., & Warn. P. (2008). Relationships between interest in motor racing and driver attitudes and behavior amongst mature drivers: An Australian case study. Accident Analysis and Prevention, 40, 1683-1689.
- Yohan Kurniawan & Nur Azuki Yusuff. (2014). Analisis personality Mat Rempit berdasarkan unjuran ujian personality. International Conference on Human Sustainability, 9-10 April 2014, UTHM Johor.
- Zalmizy Hussin. (2013). Faktor-faktor yang mempengaruhi 'mat rempit' terlibat dalam tingkah laku agresif di Pulau Pinang. Conference, Global Conference on Business, Economics and Social Science Research, Kuala Lumpur.

MAKLUMAT PENULIS

NUR HAFIZAH YUSOFF

Antropologi & Sosiologi (SEEDS),
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan,
Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Malaysia.
nur_hafizah@ukm.edu.my